

Základná umelecká škola, Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

**Školský vzdelávací program pre 1. ročník prvej časti prvého stupňa základného štúdia
primárne umelecké vzdelávanie – ISCED 1B**

Predmet: hra na kontrabase

Názov predmetu	Hra na kontrabase
Ročník	Prvý
Učebný plán	č. 9
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Primárne umelecké vzdelávanie ISCED 1B
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Ivan Žecík
Koordinátor ŠkVP	Eva Skvašiková
Schválené dňa	27. júna 2014

Charakteristika vyučovacieho predmetu.

Kontrabas je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúce všetky štýlové obdobia. Kontrabasová pedagogika prekonala v poslednom období obrovské kvalitatívne zmeny. Bolo vypracovaných niekoľko škôl, metodických a koncepcných materiálov a rôznych publikácií, ktoré zásadným spôsobom menia prístup k vytváraniu technických a výrazových prostriedkov potrebných k hre na kontrabase. Ciele, prostriedky na ich dosiahnutie a hudobný materiál uvedený v učebných osnovách zabezpečujú, v prípade ich správneho využitia, získanie zručností a vedomostí pre ďalšie štúdium na konzervatóriu, ale aj uplatnenie sa žiakov v rôznych útvaroch. Obsah učebných osnov hry na kontrabase je koncipovaný tak, aby žiak prostredníctvom získaných vedomostí vytváral trvalý vzťah k hudbe a nástroju, aby si postupne osvojil potrebu samostatného štúdia. Na štúdium hry na kontrabase sa prijímajú žiaci s fyzickými a psychotronickými predpokladmi pre hru na nástroji. Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na kontrabase je charakteristická individuálnym prístupom a používaním adekvátnych metodických postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom dieťaťa, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania a úrovne talentu. Odporúčaná kontrabasová škola, technická a prednesová literatúra a metodické materiály slúžia k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych potrieb vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom prvého ročníka je rozvíjať záujem žiaka o kontrabasovú hru a postupne ho viesť k systematickým pracovným návykom. U žiakov upevňovať a rozvíjať technické a výrazové prostriedky hry na nástroji a budovať v nich prostriedky na dosiahnutie stanovených cieľov s väčšou intenzitou. Postupne spájať notový zápis s orientáciou na hmatníku intonačné a rytmicky so správnym prstokladom ľavej ruky. Od začiatku rozvíjať hru spamäti. Postupne prechádzať od statických foriem hry k dynamickým formám.

Všeobecné ciele:

Prebudíť u žiaka túžbu preniknúť do sveta hudby, podporiť prirodzenú zvedavosť žiaka o nové zážitky. Nevtieravým spôsobom učiť žiaka milovať hudbu a svoj nástroj, inšpirovať ho vlastnou tvorivosťou a príkladom.

Špecifické ciele

Kognitívne :

- Plynule čítať notový zápis so zadelovaním rytmických hodnôt.
- Uvedomele hrať spamäti.

Afektívne :

- Emocionálne prežiť skladby.
- Rozlišovať charakter skladby.
- Porovnať rôzne spôsoby vlastnej aj počúvanej interpretácie skladby.

Psychomotorické :

- Stvárniť na nástroji hudobnú predstavu.
- Aplikovať dynamické znamienka v hre na nástroji.
- Rozvíjať sluchovú vnímavosť.

Vzdelávanie smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

- rozlíšiť spôsob tvorenia tónov pri hre legata, a staccata,
- riešiť problematiku hry , prima a seconda volty,
- uvoľnene stáť pri nástroji a správne dýchať,

Kognitívna oblasť:

- pomenovať tóny hudobnej abecedy,
- čítať notový zápis,
- určiť základné tempové kontrasty,
- vysvetliť dynamiku tónov.

Afektívna oblasť:

- vystihnúť charakter danej hudobnej myšlienky v hudobnej skladbe,
- zvoliť správne tempo pre interpretáciu skladby,

Psychomotorická oblasť:

- preukázať schopnosť použitia prstovej techniky ľavej ruky pri rýchlejších tempách,

Výchovno-vzdelávacie stratégie

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka v prvom ročníku rozvíjame nasledovne:

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

Vo vyučovacom predmete hra na husle využívame pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smerujú k tomu, aby žiaci vedeli:

- kultúrne a súvisle sa vyjadrovať, používať základnú hudobnú a nástrojovú terminológiu primeranú veku a schopnostiam žiaka,
- aktívne počúvať, sústredene pracovať a náležite reagovať,
- uplatniť ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádzajú do kontaktu.

2. Spôsobilosti v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov,
- v každodenných situáciách mať schopnosť používať modely logického a priestorového myslenia a prezentácie:
 - interné a verejné žiacke koncerty,
 - interpretačná prehliadka v hre na klavíri.
- Rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti.
- Uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- počúvať digitálne zdroje.

4. Spôsobilosti učiť sa učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- spoľahlivo a úspešne zaznamenávať a zapamätávať si informácie, spomenúť si na ne a využívať ich pri praktickej zručnosti v hre na klavíri.
- vytrvalo, iniciatívne a samostatne sa učiť a získavať informácie.
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzipredmetových vzťahoch.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

„Schopnosti tvorivo riešiť problémy“ môžeme

využiť vo viacerých predmetoch tým, že vytvoríme pre žiakov motivačné a aktivizujúce pracovné prostredie

a podmienky na riešenie praktických a teoretických problémových úloh a situácií,

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- hľadať a využívať rôzne informácie,
- skúšať viaceré možnosti riešenia problému,
- overovať správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikovať pri podobných alebo nových problémoch.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vytvárať si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje sebadôveru a sebarozvoj,
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé a rozvojové možnosti,
- uvedomovať si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizovať,
- kontrolovať vlastné konanie a vedieť odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- tvoriť a prijímať umenie,
- pomenovať druhy umenia, ich špecifické zákonitosti a vyjadrovacie prostriedky.
- vyjadriť svoj názor i vkus.
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu).

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Základy hry na nástroj	<ul style="list-style-type: none">• slovná metóda• názorná metóda• praktická metóda• reproduktívna metóda	<ul style="list-style-type: none">• individuálna práca na vyučovacej hodine• domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none">• analyticko – syntetická metóda• deduktívna metóda• informačno-receptívna metóda• problémový výklad	<ul style="list-style-type: none">• individuálna práca na vyučovacej hodine• domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none">• reproduktívna metóda• heuristická metóda	<ul style="list-style-type: none">• počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	František Hertl: Škola hry na kontrabas	- videotechnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	ilustrácie	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	František Hertl: Škola hry na kontrabas	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa		- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	Etudy: Poradowski, Hertl, Černý, Sláma atď.	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky: typy		internet

Hudobný materiál

František Hertl: Škola hry na kontrabas

Vladimír Hora: Škola hry na kontrabas v jazzových a tanečných súboroch

František Hertl: Na basu rýchle a správne

J.Eichstädt: Szkola na kontrabas

Etudy: Poradowski, Hertl, Černý, Sláma atď.

C. Flesch: Scale system

Výber zo skladieb (Gajdoš, Pichlík atď.)

OBSAH	KOMPETENCIE	VYSTÚP
Zisťujeme hudobné dispozície žiaka. Začíname pestovať hudobné návyky - postavenie ľavej ruky, orientácie na hmatníku, cit pre rytmus, učíme žiaka počúvať klavírne skladby hrané pedagógom, prebúdžeme jeho emocionálne reakcie. Zoznamujeme sa s notovým písmom, učíme sa hrať podľa nôt, prebúdžeme elementárne harmonické cítenie, rozvíjame hudobnú pamäť, snažíme sa o plynulú hru v zvolenom tempe.	U žiaka 1. Ročníka kontrabasovej hry máme na zreteli rozvoj hudobnosti, pokračujeme v zladení hudobnej predstavivosti s nástrojom. Žiak zvláda primerané skladby s presným dodržaním notového textu. Dokáže sledovať melodickú líniu, vníma dynamiku a jednoduché frázovanie skladby. Krátke skladbičky dokáže zahrať spamäti.	Správne držanie nástroja a sláčika. Ovládať základnú polohu (1. Medzipolohu) a orientovať sa v nej. Odohrať jednoduché skladbičky a prezentovať ich buď na triednom, verejnom, internom, tematickom, alebo príležitostnom koncerte

Metódy a formy práce

Stanovené ciele uskutočňujeme takými metódami a formami práce, ktoré rozvíjajú všeobecné hudobné vzdelanie, hudobnú predstavivosť, sluchové a rytmické cítenie na základe uvedomeného vnímania a tvorivej práce s hudobným materiálom. Učiteľ volí také metódy a formy práce, ktoré rešpektujú individuálne schopnosti žiaka a zabezpečujú súbežné budovanie adekvátnych foriem technických a výrazových prostriedkom. Tvorivá práca učiteľa so žiakmi, správny výber metód a postupov uvedených v odporúčaných materiáloch vzhľadom na individuálne schopnosti žiaka zabezpečí splnenie cieľových zámerov na požadovanej úrovni. Žiak predvedie naštudované skladby aspoň raz do roka na verejnom alebo internom koncerte, prípadne na medzitriednej alebo triednej prehrávke.

